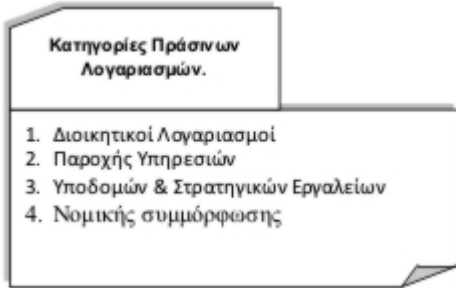

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ

«Δεν θα υπάρξουν όρια για την κακότητά τους και με την αγριότητα θα ξεριζώσουν τα μεγάλα δέντρα απ' τα δάση της υψηλίου. Κι' ύστερα, όταν χορτάσουν, θα τρέφονται από την επιθυμία να δώσουν θάνατο, πόνους, συμφορά, πολέμους και οργή, αδιαφορώντας για το ποιοι και ποια θα ζουν εκεί. Τίποτε πάνω στη γη, κάτω απ' τη γη ή στο νερό, δεν θα υπάρξει που να μη κυνηγηθεί, να μη λεηλατηθεί και να μη διαφθαρεί, μεταφερόμενο από την μια Χώρα στην άλλη...». Λεονάρντο ντα Βίντσι

«Δεν θα υπάρξουν όρια για την κακότητά τους και με την αγριότητα θα ξεριζώσουν τα μεγάλα δέντρα απ' τα δάση της υψηλίου. Κι' ύστερα, όταν χορτάσουν, θα τρέφονται από την επιθυμία να δώσουν θάνατο, πόνους, συμφορά, πολέμους και οργή, αδιαφορώντας για το ποιοι και ποια θα ζουν εκεί. Τίποτε πάνω στη γη, κάτω απ' τη γη ή στο νερό, δεν θα υπάρξει που να μη κυνηγηθεί, να μη λεηλατηθεί και να μη διαφθαρεί, μεταφερόμενο από την μια Χώρα στην άλλη...». Λεονάρντο ντα Βίντσι

Πρέπει να προσεγγίσουμε το θέμα του περιβάλλοντος όχι μόνο με τη λογική των θεσμικών εργαλείων αλλά και με τη λογική της ανταγωνιστικότητας και της αγοράς. Η εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας και της αγοράς σχετικά με το περιβάλλον είναι ένα ζητούμενο στην παρακολούθησή της και βρίσκεται υπό μια συνεχή διαμόρφωση και εξέλιξη. Ωστόσο μπορούμε να αποτιμήσουμε το συνολικό κόστος σε μια προστατευόμενη περιοχή ή και στην γενική και καθολική περιβαλλοντική προσαρμογή των οικονομικών και αναπτυξιακών δράσεων και να το αναλύσουμε στις επιμέρους συνιστώσες. Το κόστος αυτό αντίστοιχα μπορεί να είναι και ένα κόστος για την προσαρμογή μιας επιχειρηματικής ομάδας σε μια μικρότερη κλίμακα στο εσωτερικό της προστατευόμενης περιοχής. Οι συνιστώσες του κόστους αυτού είναι:

- 1) Το **κόστος του συστήματος παρακολούθησης**. Στις περιοχές αυτές χρειάζεται μια παρακολούθηση και μια διάγνωση των συμβαινόντων.
- 2) Το **κόστος προστασίας και επιτήρησης** του πεδίου που είναι συναφές με το προηγούμενο. Το κόστος αυτό συνδέεται με τη χρήση των ανθρώπινων πόρων αλλά και των σημάτων. Αποτελεί μια συμπληρωματική όψη του κόστους του συστήματος παρακολούθησης. Το σύστημα της παρακολούθησης μπορεί να είναι ηλεκτρονικό, μπορεί να βασίζεται επίσης στην ανθρώπινη φύλαξη και παρατήρηση, ενώ στο κόστος της προστασίας και της επιτήρησης του πεδίου μπορούμε να βάλουμε τις οδικές σημάσεις, τους οδικούς αποκλεισμούς και άλλες πλευρές παρεμβάσεων που είναι αναγκαίες για την προστασία μιας περιοχής.
- 3) Το **κόστος της ανάκτησης** και της αποκατάστασης. Οι μακροχρόνια συσσωρευμένες φθορές στο οικοσύστημα, αισθητικές, χημικές ή φθορές στη βιοποικιλότητα, πρέπει να αποκατασταθούν και να ανακτηθεί τελικά η ποιότητα του οικοσυστήματος.
- 4) Το **κόστος για τον περιορισμό**, την αναπτυξιακή ρύθμιση και την πρόληψη των αναπτυξιακών ατυχημάτων ή προβλημάτων σε μια περιοχή.
- 5) Το **κόστος λειτουργίας του φορέα διαχείρισης**. Αυτό μπορεί να είναι κόστος λειτουργίας ή κόστος σύμβασης διαχείρισης.
- 6) Το **κόστος των αντισταθμιστικών παρεμβάσεων** ή της ενίσχυσης των αντισταθμιστικών εισροών για την αναπτυξιακή υποκατάσταση. Παράδειγμα: χρειαζόμαστε ενισχυμένη οικοανάπτυξη ώστε να εξισορροπήσουμε τις αναπτυξιακές αναστολές και ρυθμίσεις.
- 7) Το **κόστος διαρθρωτικών υποδομών** που είναι απαραίτητο για να διαχειριστούμε όλα αυτά και το οποίο πρέπει να καταβληθεί. Πρέπει να προβλεφθεί η συντήρησή των υποδομών αυτών, ώστε να υπάρχει μια ετοιμότητα και μια λειτουργική επάρκεια. Αυτό είναι συμπληρωματικό με το κόστος λειτουργίας του φορέα διαχείρισης. Η διαφορά του έγκειται μόνον στο ότι εμφανίζει μια πολύ μεγαλύτερη διάχυση.
- 8) Το **κόστος των ζημιών** από καταστροφές, των έμμεσων ή άμεσων στην προοπτική και του μέλλοντος που πρέπει να μπορεί να υπερκαλυφθεί με αντισταθμιστικές πράξεις και εισροές.

Η πράσινη ανάπτυξη δεν πρέπει να βασιστεί στον δυαδικό χαρακτήρα της ανάπτυξης, όπου η μεν παράδοση αποτελεί κάτι ανάλογο με την αποικιακή κοινωνία, η δε σύγχρονη οικονομία ελέγχει τη διαδικασία από το μητροπολιτικό άστυ που είναι εγγύτερα στην προστατευόμενη περιοχή. Ο δυαδισμός του μοντέρνου και του παραδοσιακού τομέα δεν πρέπει να λειτουργήσει σε σχέση με την προστασία της φύσης ούτε να αποτελεί ένα άλλοθι για την περιφερειακή ανισότητα. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να παραβιαστεί η προστασία της φύσης. Είναι μια ευθύνη όλων να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των παραδοσιακών κοινωνιών που γεμίζουν με «θερινούς αποίκους» που απολαμβάνουν δωρεάν την αναπτυξιακή παρακμή στον περίγυρο της προστατευόμενης περιοχής.

Το ζητούμενο είναι να αποσυνδέσουμε, μέσα από διαδικασίες πολυπλοκότητας και δικτύωσης, τις προστατευμένες περιοχές από την κοινωνική, πολιτισμική και οικονομική υποανάπτυξη, ώστε:

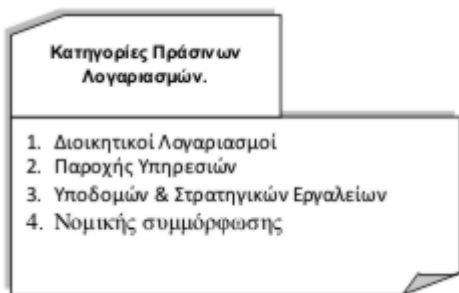
- (α) να μην γίνουν οι προστατευόμενες περιοχές συστήματα μιας συσσωρευτικής διαδικασίας **ανισότητας ευκαιριών** και
- (β) να μην ανοίξει η πόρτα για **αναπτυξιακό λαϊκισμό** που είναι καταστροφικός για το περιβάλλον.

Στην επίτευξη αυτού του στόχου θα μας βοηθήσει η κατανόηση της ασυμμετρίας, της αλληλεξάρτησης και της κεντρικότητας του ανθρωπογενούς οικοσυστήματος σε σχέση με το φυσικό οικοσύστημα και το περιβάλλον και την προστατευόμενη βιοποικιλότητα.

Τόσο στην αποτίμηση της περιφερειακής ανάπτυξης όσο και στην αποτίμηση της περιβαλλοντικής οικονομίας θα πρέπει να συνεκτιμήσουμε το γεγονός ότι υπάρχει μια **εγχρήματη** και μια **εξωχρηματική οικονομία**. Το χρήμα δεν εμφανίζεται σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες, για παράδειγμα, ενός νοικοκυριού λειτουργούν σαν μια εξωτερική αλληλεπίδραση στο ΑΕΠ και στους δείκτες της βιωσιμότητας παρότι δεν αποτιμώνται. Εδώ θα λέγαμε ότι η αποτίμηση είναι περισσότερο εξωλογιστική και έμμεση.

Ο τομέας της σύγκλισης του νοικοκυριού με τις ανάγκες της βιώσιμης κατανάλωσης είναι ένας τομέας στον οποίο μπορεί να ανοιχθεί ένα πεδίο επιχειρηματικότητας ιδιαίτερα στις περιοχές natura.

Έτσι η ίδια η πράσινη κατανάλωση και η ανάγκη να αναπτυχθούμε στις γραμμές της είναι και ένα πεδίο για την πράσινη επιχειρηματικότητα.

23 Ιουλίου 2008